

Η αξία του παιδαγωγικού ή μαθησιακού συμβολαίου της τάξης-ομάδας

Πρόκειται, για το λεγόμενο παιδαγωγικό ή μαθησιακό συμβόλαιο-οι κανόνες της τάξης που πολύ πιθανό ήδη εφαρμόζετε στις τάξεις σας. Είναι πολύ σημαντικό να εφαρμόσετε την πρακτική αυτή και σε αυτό το πλαίσιο του προγράμματος, ώστε να διασφαλίσετε την ομαλή λειτουργία της ομάδας.

Με τον όρο λοιπόν, παιδαγωγικό ή μαθησιακό συμβόλαιο της τάξης-ομάδας, ορίζουμε τις αμοιβαίες δεσμεύσεις και τα δικαιώματα που προσδιορίζουν αυτό που, τόσο οι μαθητές/τριες, όσοι και οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να διαχειριστούν και για το οποίο καθίστανται εφεξής υπεύθυνοι ο ένας απέναντι στον άλλο. Μην ξεχνάτε ότι η σύναψη Συμβολαίου ανάμεσα στους/στις μαθητές/τριες που θα συνεργαστούν στο πλαίσιο του προγράμματος είναι η πρώτη και σημαντικότερη διαδικασία. Στην ουσία πρόκειται για τη διαμόρφωση του πλαισίου εργασίας κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Είναι σημαντικό οι κανόνες και οι υποχρεώσεις που θα αναφέρονται σε αυτό να είναι κοινά συμφωνημένοι και να αναδειχθούν μέσα από τη συζήτηση και όχι να επιβληθούν από τον/την εκπαιδευτικό. Προσπαθήστε να χρησιμοποιήσετε θετικές προτάσεις και όχι αρνητικές, περιγράφοντας ακριβώς την επιδιωκόμενη ή μη συμπεριφορά. Επίσης, οι κανόνες πρέπει να είναι λίγοι, σαφείς και απλοί.

Συνοπτικά το συμβόλαιο της τάξης/ομάδας:

Πότε:

- Στο ξεκίνημα της χρονιάς (πρώτη Επαφή με την Τάξη)
- Στην περίπτωση μας, στην έναρξη ενασχόλησης με το πρόγραμμα

Πόσο;

- Μία διδακτική ώρα
- Μπορεί να επαναληφθεί για βελτιώσεις
- Αναπροσαρμογή κατά τη διάρκεια της Σχολικής Χρονιάς

Πώς:

- Συνδιαμόρφωση (μαθητές/τριες, εκπαιδευτικός)

Η διαδικασία για τη δημιουργία του μπορεί να χωριστεί στα ακόλουθα βήματα:

- **1^ο βήμα:** ο/η εκπαιδευτικός θέτει στους/στις μαθητές/τριες ορισμένες ερωτήσεις, όπως:
 - ✓ Πώς θέλετε να σας φέρομαι;
 - ✓ Πώς θέλετε να συμπεριφέρεστε ο ένας στον άλλο;
 - ✓ Πώς πιστεύετε ότι θέλω να μου φέρεστε;
 - ✓ Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε ο ένας στον άλλο, όταν υπάρχει αντιδικία;
- **2ο βήμα:** Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες των 3-4 ατόμων (με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού και με βάση τον χώρο που κάθονται) και μοιράζονται τις απόψεις τους για τα παραπάνω ερωτήματα
- **3ο βήμα:** Κάθε ομάδα επιλέγει κάποιον εκπρόσωπο, ο οποίος παραθέτει τις απόψεις της ομάδας σε ολόκληρη την τάξη. Ταυτόχρονα, οι εκφραζόμενες απόψεις καταγράφονται στον πίνακα
- **4ο βήμα:** Οι μαθητές/τριες συζητούν αυτές τις απόψεις, όπως καταγράφηκαν στον πίνακα, εκφράζουν συμφωνία ή διαφωνία, συμπληρώνουν, αναιρούν κ.λπ..
- **5ο βήμα:** Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός παραθέτει και τις δικές του απόψεις όσον αφορά τόσο τη συμπεριφορά των μαθητών/τριών, όσο και τη δική του/της στάση. Και αυτές οι απόψεις καταγράφονται, αφού συζητηθούν στην τάξη και συμπληρώνουν το **συμβόλαιο της τάξης**
- **6ο βήμα:** Ο/η εκπαιδευτικός τυπώνει τους κανόνες και όλοι οι μαθητές/τριες και οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί γράφουν τα ονόματά τους, ως μια δέσμευση ότι θα τηρήσουν τους κανόνες. Το συμβόλαιο μοιράζεται σε όλους τους/τις μαθητές/τριες, που πρέπει να το κρατήσουν σε κάποιο βασικό τους τετράδιο, ενώ μία μεγέθυσή του μπορεί να μπει στην αίθουσα

Οι συνέπειες για την παράβαση των κανόνων της τάξης είναι τουλάχιστον τόσο σημαντικές όσο οι ίδιοι κανόνες. Γι'αυτό σε περίπτωση που κάποιο μέλος της ομάδας παραβεί τους κανόνες τον/την προτρέπουμε στο αναρτημένο συμβόλαιο και ζητάμε να σκεφτεί και να αναδιατυπώσει τα λεγόμενα ή τη συμπεριφορά του.

Ενδεικτικά κάποιοι από τους βασικότερους κανόνες που μπορείτε να συζητήσετε και να διαπραγματευτείτε με τους/τις μαθητές/τριες στο πλαίσιο του προγράμματος είναι:

- Να θυμάστε πως κανένας ποτέ δεν έφτασε κάπου μόνος του. Αποτέλεσμα της ομαδικής εργασίας είναι να βγαίνει το καλύτερο δυνατό από κάθε μέλος της ομάδας και να υπάρχει σύνδεση μεταξύ των μελών της
- Συνεργασία και επικοινωνία: Ακούστε τι έχουν να πουν τα μέλη της ομάδας σας, ακόμη και αν διαφωνείτε. Προσπαθήστε να αφήνετε τον/την συνομιλητή σας να ολοκληρώνει τη σκέψη του
- Δείξτε κατανόηση και σεβασμό στη διαφορετική προσωπικότητα. Όλοι είναι διαφορετικοί, και όλοι έχουν διαφορετικούς στόχους και αντιλήψεις
- Τα μέλη της ομάδας σας είναι διαφορετικά, σας κινητοποιούν διαφορετικά πράγματα. Μάθετε τα δυνατά τους σημεία, τις αδυναμίες τους, τι τους αρέσει, τι δεν τους αρέσει
- Δείξτε αποδοχή κι εκτίμηση στην ομάδα σας. Το ηθικό της ομάδας πτοεί έναν ηγέτη αμέτοχος ή ένα μέλος ομάδας που δεν αναγνωρίζει την επιτυχία των μελών της ομάδας του. Η αφοσίωση είναι δρόμος διπλής κατεύθυνσης
- Πάντα θα πρέπει να εκλέγεται ένας συντονιστής για τις συνεδριάσεις της ομάδας. Ο ρόλος του είναι να:
 - Κρατά την ομάδα συγκεντρωμένη στην εργασία
 - Προτρέπει όλα τα μέλη της ομάδας να συμμετέχουν
 - Τηρεί τις χρονικές προθεσμίες της ομάδας
 - Προτείνει εναλλακτικές
 - Βοηθά τα μέλη της ομάδας στην αντιμετώπιση προβλημάτων
 - Συνοψίζει τις αποφάσεις της ομάδας